

ΑΠΟ ΤΑ «ΚΥΜΑΤΑ» ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ ΣΤΙΣ «ΡΟΕΣ» ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

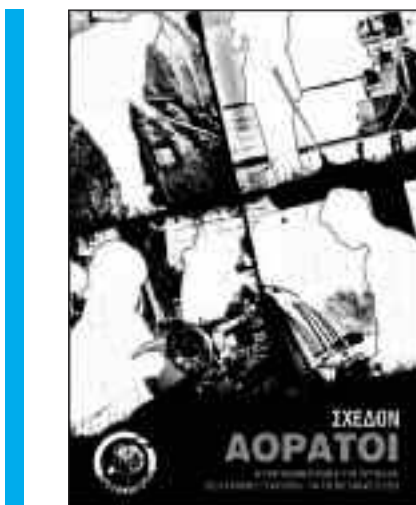
Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ «ΔΡΑΜΑ» ΚΑΙ ΦΡΑΓΚΑ

Καθώς απομακρυνόμαστε από το 2022, τα τρία τελευταία χρόνια φωτίζονται από τον σχηματισμό νέων αστερισμών που σιγόφεγγαν όλον αυτόν τον καιρό. Για παράδειγμα, η απαγορευμένη ή αδειοδοτημένη κυκλοφορία με το κατάλληλο χαρτί, ενώ επέκτεινε μια κάθετη και ταξική πειθάρχηση σε όλον τον πληθυσμό, ταυτόχρονα φώτιζε αναδρομικά στα μάτια μας τη ζωή των μεταναστών της χώρας εδώ και τριάντα χρόνια. Προτού ο αόρατος ιός αρχίσει να μας στέλνει «κρούσματα», η ορατή Τουρκία είχε αρχίσει να στέλνει «μετανάστες» και, άρα, προτού αρχίσουν να μετριοούνται στατιστικά με κύματα πανδημίας, μετριοούνταν ροές μεταναστών. Ήδη, πίσω στον Φλεβάρη του 2020, πριν ο πρωθυπουργός ανακοινώσει τον πόλεμο «ενάντια στον αόρατο εχθρό», το ελληνικό κράτος αντιμετώπιζε έναν άλλον πόλεμο, που τον είπαν «υβριδικό». Μέσα στη δεκαετία του 2010 η ασταμάτητη καταγραφή «ροών» μεταναστών είχε πάρει τη μορφή της μεταναστευτικής κρίσης. Λέγαμε και γράφαμε τότε, ότι αυτός ήταν ένας τρόπος το ελληνικό κράτος να ζητάει κονδύλια από τα κανάλια χρηματοδότησης της Ε.Ε. με φόντο την ανάδυση των επιμέρους κρατικών συμφερόντων και τον πόλεμο αναμεταξύ τους.¹

Σήμερα, σαν ένδειξη επιστροφής σε καιρούς προσωρινής ανακωχής μάλλον με τον «ιό», οι κρατικές πολιτικές περί ροών επανήλθαν ακμαιότατες. Η σκηνοθετημένη κρίση του Έβρου του 2020 δεν ήταν μία κι έξω. Όπως μας ενημερώνει η *Καθημερινή* επρόκειτο για την έναρξη ενός πολέμου που μετράει ήδη 2,5 χρόνια τώρα.² Αυτό εδώ το κείμενο επανέρχεται λοιπόν στις βασικές συντεταγμένες της κρατικής αντιμετώπισης του «μεταναστευτικού», ενημερώνοντας τη συζήτηση με βάση το τι έγινε τα τελευταία αυτά χρόνια.

Το θέμα δεν είναι ένα ανάμεσα στα πολλά, ειδικά για τους αυτόνομους. Ψάχνοντας στα περιεχόμενα αυτού του περιοδικού, είδαμε ότι στα τεύχη του τα τελευταία 16 χρόνια, ούτε λίγο ούτε πολύ έχουν γραφτεί πάνω από 50 κείμενα. Περισσότερο απ' αυτό, για όσους και όσες παρακολουθούν τα λόγια και τα έργα της συνέλευσης *αυτονομη antiifa*, θα γνωρίζουν καλά ότι το έντυπο «Σχεδόν Αόρατοι» (2009) δεν ήταν απλά ένα έντυπο για τη μετανάστευση.³ Αντιθέτως, ήταν ένα έντυπο που μας έμαθε συλλογικά να δίνουμε μηδαμινή σημασία στα κυρίαρχα ιδεολογικά δόγματα για τη μετανάστευση (στην προκειμένη: το «η χώρα ήταν/είναι

απροετοίμαστη») και να λαμβάνουμε καλά υπόψη την κρατική πολιτική (στην προκειμένη: στην οργάνωση της παρανομοποίησης της εργασίας). Τα παραπάνω διδάγματα είναι η βάση και για αυτό το κείμενο.

ΣΚΗΝΟΘΕΤΩΝΤΑΣ ΚΡΙΣΕΙΣ

Είναι πολλές φορές που έχουμε επισημάνει ότι το λεγόμενο «μεταναστευτικό» είναι ένα ζήτημα στενά δεμένο με τα θέματα της εξωτερικής πολιτικής, ως προς τη μετανάστευση στα χερσαία ή τα θαλάσσια σύνορα.⁴ Οι σχέσεις με τα βαλκανικά κράτη, με την Τουρκία, την Ε.Ε. ακόμη και τις ΜΚΟ αποδείχτηκαν στην τελευταία δεκαετία επιμέρους κόμβοι της συζήτησης περί μεταναστών. Σε σχέση με τις ΜΚΟ ειδικότερα, τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια που οι «ανθρωπιστικές οργανώσεις» έχουν μπει στο κάδρο της διαχείρισης της «μεταναστευτικής κρίσης», το ελληνικό κράτος έχει βρεθεί πολλές φορές είτε σε μια θέση που να προωθεί την πολιτική γραμμή και την οικονομική του πολιτική μέσω των ΜΚΟ, είτε σε μια θέση να ανταγωνίζεται με άλλα κράτη γύρω από τη θέση, τις αρμοδιότητες και τη χρηματοδότηση των ξένων ΜΚΟ στην Ελλάδα.⁵ Μέσα στην τελευταία τριετία η συζήτηση που έχει λάβει το κωδικό όνομα «ορθολογική διαχείριση, καταγραφή και έλεγχος των ΜΚΟ» έχει ξαναξεσταθεί και αναδεικνύεται στον αστικό Τύπο με δημοσιεύματα που αναφέρονται κυρίως σε στελέχη των ΜΚΟ τα οποία κάνουν «λαθρεμπόριο ανθρώπων», ξέπλυμα χρήματος ή σκέτο πρακτορικό, δηλαδή κάνουν δουλειά επιζήμια για

την εθνική ασφάλεια και οικονομία.⁶

Πρόθεση του ελληνικού κράτους σύμφωνα με την εφημερίδα *Το Βήμα* είναι να συμμαζευτεί και η τάχα ανεξέλεγκτη δράση των 80 ΜΚΟ (από τις συνολικά 300 στην Ελλάδα) που έχουν να κάνουν με μετανάστες. Καταλαβαίνουμε λοιπόν ότι η περιβόητη «ορθολογική διαχείριση» των ΜΚΟ εντός ελληνικού εδάφους δεν έχει βέβαια να κάνει με τον Καρτέσιο και τους εγκυκλοπαιδιστές. Έχει να κάνει, αφενός, με τη μάχη που κάνει το ελληνικό κράτος εναντίον των ΜΚΟ που θα επιδιώξουν να κινηθούν σε αντίθεση με τα ελληνικά κρατικά συμφέροντα. Έχει να κάνει, αφετέρου, με την πικρή γνώση ότι πολλά από τα κονδύλια που θα διατεθούν στο ελληνικό κράτος θα πρέπει να διατεθούν αρχικά σε ΜΚΟ και αυτές να τα διοχετεύσουν έπειτα σε θέσεις εργασίας, αφού καρπωθούν τα στελέχη τους φυσικά ένα σεβαστό ποσό. Όπως το έλεγε και πρόσφατα ο συλληφθέντας σύντροφος της Εύας Καϊλή, Φραντσέσκο Τζιόρτζι: «Τις ΜΚΟ τις χρειαζόμαστε για να κινούνται τα χρήματα».⁸

Οι ΜΚΟ παρ' όλα αυτά, δεν είναι το μοναδικό τεραίν στο οποίο παίζεται η ελληνική εξωτερική πολιτική (και οι οικονομικοί της στόχοι) με βάση τους μετανάστες. Ένα ακόμη πεδίο είναι οι σχέσεις Ελλάδας-Τουρκίας και το ποιος και πώς κάνει πολιτική με τις «ροές». Το ένα μάθημα που πήραμε από τον Φεβρουάριο του 2020 και τον «υβριδικό πόλεμο» στον Έβρο, δηλαδή τις σωρηδόν δολοφονίες μεταναστών στα σύνορα με κοινωνική και επιχειρηματική κάλυψη, με αχαρτογράφητους τόπους ελληνικών φυλακών και συγκρότηση ένοπλων πολιτοφυλακών, είναι ότι το ελληνικό κράτος εντάσσει τους μετανάστες ως «ανθρωπιστικό» χαρτί ή «δούρειο ίππο», αναλόγως την περίπτωση, στις πολεμικές του προσπάθειες εναντίον του τουρκικού κράτους.⁹ Μάλιστα, η όλη επιχείρηση του Φεβρουαρίου του 2020 σκηνοθετήθηκε σαν μια νέα Ειδομένη, περίπου με τον ίδιο τρόπο δηλαδή που η τότε αριστερή κυβέρνηση έστησε τη μεταναστευτική κρίση την Άνοιξη του 2016, στα ελληνομακεδονικά σύνορα.¹⁰ Εντάξει, μπορεί εκεί που το 2016 είχε κάτι χιλιάδες στελέχη ΜΚΟ και κάμερες, πλέον το 2020 να είχε ντόπιους ένοπλους φασίστες, αλλά το ζουμί της υπόθεσης ήταν ακριβώς το ίδιο. Να γίνει αντικείμενο υπενθύμισης στους ευρωπαίους ιθύνοντες το «πρόβλημα-μετανάστες» και να δικαιολογηθεί το αίτημα για ευρωπαϊκό ρευστό.

Έκτοτε η ίδια συζήτηση παίζει με διαφορετικούς τρόπους στα ΜΜΕ, ελληνικά και μερικές φορές και ευρωπαϊκά. Ο βασικός άξονας περιστροφής είναι η υποτιθέμενη τήρηση ή μη της Συμφωνίας Ε.Ε.-Τουρκίας για τη μετανάστευση το 2016, που τα τελευταία δυο χρόνια έχει αναδυθεί εκ νέου ως «pushbacks». Κατά βάση, οι προσπάθειες επαναδιαπραγμάτευσης των οικονομικών συμφωνημένων του 2016 εκφράζονται με κάθε πιθανό τρόπο στην ειδησεογραφία: π.χ. είναι ανθρωπιστική η μεταχείριση των μεταναστών; Σώζει ζωές το ελληνικό λιμενικό; Είναι ασφαλής χώρα η Τουρκία για τους μετανάστες; κτλ.¹¹ Και για να μένει το ζήτημα ζωντανό – και τα αιτήματα για λεφτά βάσιμα – φροντίζουν τόσο να βουλιάζουν καμιά βάρκα στο Αιγαίο όσο και να σκηνοθετούν κρίσεις τύπου «Ειδομένη 2016» ή «Έβρος 2020». Η φωτιά στο στρατόπεδο μεταναστών στη Μόρια (Οκτώβριος 2020) και οι 38 αβοήθητοι μετανάστες στη νησίδα του Έβρου (Αύγουστος 2022) ήταν και πάλι τέτοιου είδους κρίσεις.

Δεν είναι δα και δύσκολο να συνδέσει κανείς τις ειδήσεις περί «ανθρώπινου δράματος» με αυτές περί οικονομικών διαπραγματεύσεων – αρκεί να το έχει πάρει απόφαση ότι τα κράτη γενικώς δεν σώζουν ζωές. Είναι με αυτό το βλέμμα που πρέπει να ερμηνευτούν και οι πρόσφατες κοινές δηλώσεις του ελληνικού, του ιταλικού, του μαλτέζικου και του κυπριακού κράτους για το μεταναστευτικό:

Έως σήμερα ο μηχανισμός [σ.σ. οικονομικής στήριξης] έχει καθυστερήσει να επιτύχει τον δεδηλωμένο στόχο του, να μετριάσει το βάρος στο οποίο είμαστε συνεχώς εκτεθειμένοι ως κράτη μέλη πρώτης γραμμής... είναι ατυχές και απογοητευτικό, ειδικά σε αυτή τη χρονική στιγμή που οι χώρες μας αντιμετωπίζουν ολόένα και περισσότερο μια μεταναστευτική ένταση που ασκεί πίεση στο σύστημα ασύλου και υποδοχής μας.¹²

Εν ολίγοις τα τέσσερα μεσογειακά κράτη ζητούν περισσότερο χρήμα και σαν καλή παρέα που είναι. Αλλά ας δούμε στη συνέχεια πόσο καλά τα έχει πάει το κράτος στις σχετικές διαπραγματεύσεις και μόνο του.

...ΚΑΙ ΠΗΓΑΙΝΟΝΤΑΣ ΤΑΜΕΙΟ

Καταρχάς περιδιαβαίνοντας κανείς τις ιστοσελίδες της ευρωπαϊκής επιτροπής της Ε.Ε., διαβάζει ότι το ελληνικό κράτος από το 2015 ως το 2020 έλαβε 3.4 δισεκατομμύρια απ' την Ε.Ε. για χρηματοδότηση των «δομών μετανάστευσης». Μέσα στο 2018, άρχισε να γίνεται και η συζήτηση για το οικονομικό «πακέτο» της επόμενης εξαετίας (2021-2027). Στις ίδιες ιστοσελίδες διαβάζουμε λοιπόν ότι το νέο πακέτο κατευθύνεται στις ίδιες προτεραιότητες που υπήρχαν και πιο πριν – ωστόσο υπάρχει μια ώθηση πλέον η χρηματοδότηση να χρησιμεύσει και για κάποιου είδους ένταξη των «ροών» μετανάστευσης που μπήκαν στην κάθε χώρα την προηγούμενη εξαετία στις ντόπιες κοινωνίες. Δηλαδή ένα μέρος των χρημάτων να δοθεί για τη μετεγκατάσταση των μεταναστών στην ενδοχώρα και όχι την παραμονή τους σε συνοριακά σημεία. Σημαντική διαφορά είναι επίσης ο τριπλασιασμός του μπάζετ! Το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ενσωμάτωσης για αυτή την εξαετία έχει στη διάθεσή του 10 δις (αντί για 3,4). Και ακόμη έξι-επτά ταμεία και προγράμματα μικρότερου βεληνεκούς υποστηρίζουν τις δράσεις 2021-2027 προσανατολιζόμενα σε επιμέρους τομείς της οικονομίας (για παράδειγμα, το Ευρωπαϊκό Αγροτικό Ταμείο για την Ανάπτυξη της Επαρχίας).

Το ελληνικό κράτος μέχρι στιγμής αιτήθηκε και θα λάβει χρήματα:

α) για τη βελτίωση της ποιότητας της βοήθειας που παρέχεται στους αιτούντες άσυλο και «φιλοξενούνται» σε δομές του συστήματος υποδοχής (στρατόπεδα, διαμερίσματα, ξενοδοχεία κτλ), με ειδική εστίαση στα παιδιά, β) χρηματοδότηση διεθνών οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στον ίδιο τομέα, γ) εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, εκπαίδευση (με προτεραιότητα στους ανήλικους) και εργασία, δ) ενίσχυση των δομών εσωτερικής ασφάλειας για την αποτροπή της παράνομης μετανάστευσης.

Απ' τα ανωτέρω κονδύλια, ενδεικτικά, μόνο οι δήμοι Καβάλας, Λαγκαδά, Παιονίας και Χίου εγκρίθηκε να χρηματοδοτηθούν με 3 εκατομμύρια ευρώ.¹³ Τα χρήματα αυτά είναι μέρος ενός ποσού 47 εκατομμυρίων ευρώ (για 36 Δήμους και Περιφέρειες) μέσα στα τελευταία δύο χρόνια. Στο παρελθόν σε αυτό το περιοδικό έχουμε αναδείξει το πώς οι χρηματοδοτήσεις των δήμων και των ντόπιων αφεντικών έχουν καταστεί πολύτιμο πολυεργαλείο που ουδεμία σχέση έχει με τον ρατσισμό και τον αντιρατσισμό αλλά μπόλικη σχέση έχει με τα υλικά τους συμφέροντα.¹⁴ Συνοψίζοντας το πράγμα με δυο λόγια, οι δημοτικές αρχές και οι διάφορες ενώσεις των αφεντικών (π.χ. οι ξενοδόχοι), προσαρμόζουν τον λόγο τους και οργανώνουν τις ρατσιστικές επιθέσεις ή την αντιρατσιστική τους ρητορική αναλόγως του αν και κατά πόσο τους ικανοποιούν τα πακέτα χρηματοδότησης που τους εξασφαλίζει το ελληνικό κράτος μέσω Ευρώπης. Η όλη πολιτική είναι «πολυ-

εργαλείο» γιατί παράλληλα οι τοπικές κοινωνίες (και οι ρατσιστές τους) με αυτό τον υπέροχο τρόπο ανοίγουν μπίζνες και αναμένουν κέρδη, και, φυσικά, θέσεις υποτιμημένης εργασίας σε ένα περιβάλλον διεθνούς κρίσης που κανονικά θα τους κατάπιε ολόκληρους. Με αυτή την έννοια, το άφθονο χρήμα και η μαύρη εργασία των μεταναστών (στα χωράφια ή τις οικοδομές) λειτουργεί και σαν τρόπος διατήρηση των κοινωνικών ισορροπιών σε όλη την ελληνική επικράτεια.

Ένας από τους συνήθεις τόπους που απορροφούν τη σχετική χρηματοδότηση αλλά και εργασία είναι βέβαια η Λέσβος. Για παράδειγμα, μετά το μυστηριώδες κάψιμο του στρατοπέδου της Μόριας μπήκε αμέσως μπρος το σχέδιο κατασκευής ενός νέου στρατοπέδου μεταναστών στη «θέση Βάστρια» (που δεν βγαίνει καν στον χάρτη άμα την γκουγκλάρεις) και η οποία συνδέεται με χωματόδρομο μόνο με τον ΧΥΤΑ Λέσβου και την Αγία Παρασκευή. Το νέο στρατόπεδο θα έχει δυνατότητα φιλοξενίας 5.000 ατόμων σύμφωνα με τον υπουργό Μηταράκη, μια μικρή πόλη δηλαδή, και θα διαθέτει καταστήματα και δική του αστυνομική δύναμη.¹⁵ Οι έγκλειστοι θα μπορούν να βγαίνουν από εκεί από τις 8 το πρωί ως τις 8 το βράδυ. Στη συνέχεια λογικά η τοπική αυτοδιοίκηση θα καρπωθεί κι ακόμα λίγα χρήματα για να φτιάξει έπειτα έναν κανονικό δρόμο, με συγκοινωνία αστικού λεωφορείου, από το στρατόπεδο προς κάποια κοντινή πόλη.

Αντίστοιχες διεργασίες έχουν γίνει στον Δήμο Χίου, ο οποίος αφού φρόντισε με αδρή χρηματοδότηση να στείλει το τοπικό στρατόπεδο μεταναστών κάπου που να μην το βλέπει ανθρώπινο μάτι, τώρα που η Ε.Ε. ζητάει «ένταξη» των μεταναστών, με αδρή χρηματοδότηση και πάλι (1.095.000 ευρώ συγκεκριμένα) εκκίνησε έργο με στόχο τη βελτίωση προσβασιμότητας από το ΚΥΤ ΒΙΑΛ στην πόλη της Χίου. Με λίγα λόγια ο Δήμος Χίου θα σιμπήσει 1,1 εκατομμύριο ευρώ για να προσθέσει μια στάση λεωφορείου έξω από το στρατόπεδο, σε μια απόσταση 6,7 χιλιομέτρων (απ' το Χαλκείο στο λιμάνι) που με το αμάξι την κάνεις σε ένα εικοσάλεπτο.

Από κει και πέρα ο κάθε Δήμος διαπραγματεύεται με τους ντόπιους και τις ανάγκες τους σε μαύρη εργασία, το πόσους μετανάστες θέλουν στο νησί. Ενώ η Λέσβος συμφώνησε για κάποιες χιλιάδες μετανάστες εργάτες, η Χίος τούς μείωσε μέσα στο 2021-2022 από 1.500 άτομα σε 280. Έτσι, τον περασμένο Οκτώβριο μέλη της ΜΚΟ «Μετάδραση» κλήθηκαν να μεταφέρουν 120 άτομα στο στρατόπεδο του Κουτσόχερου Λάρισας.¹⁶ Αυτό το γεγονός απ' την άλλη, ανησυχεί πολύ τους Χιώτες εργαζόμενους του στρατοπέδου επειδή με τόσο μικρό αντικείμενο εργασίας (σ.σ. μετανάστες-εργάτες) είναι αμφίβολο αν θα έχουν αύριο-μεθαύριο δουλειά. Στην προσπάθειά τους να πείσουν τον Δήμο Χίου να μην κλείσει εντελώς το στρατόπεδο (λες και θα το έκλεινε!) επισήμαναν σε ανακοίνωσή τους ότι με τη δουλειά τους κατάφεραν να μειώσουν «την παραβατικότητα» στο νησί αλλά δεν ξεχνούν να γράψουν και ότι:

θα ήταν καλό να κρατάμε στο μυαλό μας, σαν ακρίτες, τη σπουδαιότητα της γεωπολιτικής μας θέσης για την ασφάλεια της χώρας μας, που αποτελεί παράλληλα και πύλη για την Ευρώπη. [...] Όσο και να μην το θέλουμε, όσο και να προσπαθούμε να το αποφύγουμε και δικαίως, το μεταναστευτικό είναι μια πραγματικότητα που δεν μπορούμε να αρνηθούμε. Το θέμα είναι πώς θέλουμε να το αντιμετωπίσουμε. Είμαστε προετοιμασμένοι να περνάμε ανεξέλεγκτα όσοι και όποιοι θέλουν από το νησί μας;¹⁷

Το ότι οι εργαζόμενοι στο στρατόπεδο μεταναστών Χίου είναι τόσο ενήμεροι και ευσυνείδητοι σε ζητήματα αντεγκληματικής πολιτικής, πατριωτισμού και γεωπολιτικής δεν θα έπρεπε να μας κάνει να εκπλησσομάστε λοιπόν σε καμία περίπτωση που τα αφεντικά τους είναι δέκα φορές πονηρότερα.

TAMEIO ANAKAMPHS KAI METANASTES ERGATES. SYNΔΕΞΕΙΣ ΣΧΕΔΟΝ ΑΟΡΑΤΕΣ

Θυμάμαι την κρίση στον Έβρο, τη φωτιά της Μόρια, αλλά όλες αυτές οι κρίσεις και η διαχείριση της πανδημίας και το Ταμείο Ανάκαμψης μας έκαναν πιο ανθεκτικούς, πολύ πιο δυνατούς, πολύ πιο αποτελεσματικούς. Έρχομαι σήμερα να σας ενημερώσω για τέσσερα εργατάξια ευρωπαϊκά που αφορούν άμεσα και την Ελλάδα, το βασικό εκ των οποίων είναι η έγκριση ante portas της 2ης δόσης για το Ταμείο Ανάκαμψης του ελληνικού σχεδίου. Είμαστε, όντως, στο "Champions League" του Ταμείου Ανάκαμψης.¹⁸

Με αυτά τα θερμά λόγια απευθύνθηκε τον περασμένο Νοέμβρη ο αντιπρόεδρος της Κομισιόν, Μαργαρίτης Σχοινάς, στον έλληνα πρωθυπουργό κατά τη μεταξύ τους συνάντηση. Οι δηλώσεις του Σχοινά είναι μια σπάνια στιγμή συσχέτισης του Ταμείου Ανάκαμψης της Ε.Ε. και του ρόλου του «μεταναστευτικού» στην εκμετάλλευση αυτών των χρημάτων. Εύλογα ερωτήματα μπορεί να έχουν προκύψει ήδη στους αναγνώστες του άρθρου. Τι διάλογο είναι το Ταμείο Ανάκαμψης; Και γιατί πανηγυρίζουν Μητσοτάκης και Σχοινάς;

Ψάχνοντας στην ιστοσελίδα του Ταμείου Ανάκαμψης, ευρωπαϊκού και ελληνικού, καταλαβαίνουμε γρήγορα τον λόγο. Πέραν των 10 δις που το ελληνικό κράτος μπορεί να πάρει λοιπόν για μεταναστευτική πολιτική μέχρι το 2027, κέρδισε και άλλα 31 δις από το συγκεκριμένο ταμείο. Μάλιστα, αν περιδιαβεί κανείς τις μεγάλοστομες και εμπνευσμένες συνθηματικές λέξεις της ιστοσελίδας του ελληνικού Ταμείου Ανάκαμψης (<https://greece20.gov.gr/>) θα δει ούτε λίγο ούτε πολύ ότι το ¼ των μέχρι σήμερα αποφασισμένων χρηματοδοτήσεων κατευθύνεται κυρίως στον πρωτογενή αλλά και τον δευτερογενή τομέα (βιοτεχνίες μεταποίησης) όπου το κυρίως εργατικό δυναμικό στην Ελλάδα είναι οι μετανάστες. Συγκεκριμένα, λέξεις και κόνσепт (sic) όπως «Καινοτομία και πράσινη μετάβαση στη μεταποίηση αγροτικών προϊόντων» (μπάτζετ: 181 εκατομ.), «αναδιάρθρωση καλλιέργειών» (166 εκατομ.), «Εκσυγχρονισμός του πρωτογενούς τομέα» (98 εκατομ.), «Πράσινος Αγροτουρισμός» (49 εκατομ.), «Εξυπνη Μεταποίηση» (73 εκατομ.) και πάει λέγοντας, είναι απ' τους βασικούς πυλώνες του Ταμείου Ανάκαμψης.¹⁹

Και όσον αφορά το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας γενικά, είναι με τα λόγια της Ε.Ε. μια «ένεση χρηματοδότησης» στα ευρωπαϊκά κράτη με τρεις στόχους – που θα σας τους πούμε με δικά μας λόγια: α) η προσπάθεια αναβολής του ξεσπάσματος της άγριας κρίσης ή, αλλιώς, της οικονομικής κατάρρευσης του θεσμού που ακούει στο όνομα Ευρωπαϊκή/Νομισματική Ένωση, β) η προσπάθεια αναβολής της κατάρρευσης του πολιτικού εποικοδομήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μέσω αναζωπύρωσης της πίστης σε μια κοινή ευρωπαϊκή

πολιτική και με αντιπάλους τόσο τον κινέζικο όσο και τον αμερικάνικο προστατευτισμό και γ) η προσπάθεια σχεδίασης μιας κοινής εργατικής πολιτικής σε διακρατικό, ευρωπαϊκό επίπεδο.

Το συνολικό ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάκαμψης περιέχει σε πρώτη φάση 723,8 δισεκατομμύρια ευρώ (πρόγραμμα Next Generation EU) τα οποία προέρχονται από δάνεια που παίρνει η Ε.Ε., ενώ η πρόβλεψη είναι να φτάσει τα 2 τρις. Μέσα στο συνολικό πακέτο αυτών των πρώτων 723 δις, περιέχονται και 22 δις για τη μετανάστευση τα οποία θα καρπωθούν κατά προτεραιότητα οι χώρες που αντιμετωπίζουν το συγκεκριμένο «πρόβλημα» (σ.σ. Ελλάδα-Ιταλία). Το τι παίρνει το κάθε κράτος από αυτό το συνολικό πακέτο έχει να κάνει υποτίθεται με το πόσο επηρέασε την οικονομία του ο... ιός.²⁰ Και το ελληνικό κράτος θεωρήθηκε ότι χτυπήθηκε απ' τον ιό περισσότερο από κάθε άλλο στην Ε.Ε., και θα πάρει αυτά τα 31,2 δις (16% του ΑΕΠ του δηλαδή) για να 'χει να πορευτείται.²¹ Και έτσι καταλαβαίνουμε γιατί πανηγυρίζει το ελληνικό κράτος...

Αλλά καταλαβαίνουμε κι άλλα δύο πράγματα τουλάχιστον. Πρώτον, ότι το Ταμείο Ανάκαμψης είναι κάτι μεγαλύτερο απ' τη μεταναστευτική πολιτική του ελληνικού κράτους και οι στόχοι του επεκτείνονται στη συνολική του εργατική πολιτική, κυρίως την ενίσχυση των ντόπιων αφεντικών. Δεύτερον, ότι η Ελλάδα πήρε τα περισσότερα φράγκα και ότι ένα μεγάλο μέρος από αυτά τα φράγκα πρόκειται να τεθεί στη διάθεση των αφεντικών για να ξεζουμίσουν μετανάστες εργάτες.

ΣΟΥΜΑ

Σε έναν κόσμο διακρατικών ανταγωνισμών και οξυμένης κρίσης το μεταναστευτικό δεν είναι απλά άλλο ένα θέμα. Ειδικά για το ελληνικό κράτος, έχει αναδειχθεί τα τελευταία 10-12 χρόνια σαν τη χίνα

με τα χρυσά αυγά. Τόσο σε επίπεδο κρατικής και τοπικής χρηματοδότησης όσο και σε επίπεδο προσφοράς αθρόας υποτιμημένης εργασίας, η Ελλάδα ζει μια νέα δεκαετία του 1990 αυτή τη φορά μάλλον όχι για να πλουτίσει δίχως αύριο αλλά σίγουρα για να επιζήσει. Δεν είναι και λίγο! Ταυτόχρονα το λεγόμενο «μεταναστευτικό» είναι ένας καλός μοχλός πίεσης για την περίφημη γεωπολιτική θέση του ελληνικού οικοπέδου: απέναντι στην Ε.Ε., τα μεσογειακά κράτη, την Τουρκία. Ε και για όσο τα φράγκα είναι πολλά, πιστεύουμε ότι το ελληνικό κράτος θα μπορέσει να ανεχτεί το σχετικό τζατζάρισμα με τις διεθνείς ΜΚΟ που του κάθονται λιγάκι στο λαιμό.

Εν τω μεταξύ όλα αυτά τα χρόνια αναπτύχθηκε και μια κρατική τεχνογνωσία· η Ειδομένη, η Μόρια, ο Έβρος κ.ο.κ. υπήρξαν ως κρίσεις «διευκόλυνσης κυκλοφορίας του χρήματος». Μπορεί στον αφρό της «ενημέρωσής» μας τα τελευταία χρόνια να μην ακούγαμε παρά για «κύματα πανδημίας», αλλά στην πραγματικότητα οι «ροές μεταναστών» ποτέ δεν έπαψαν, έστω και αν είχαν εξοριστεί προσωρινά από τα δελτία ειδήσεων. Και στο φόντο μια χαρά έπαιζαν και θα παίζουν για κάποια χρόνια ακόμα οι παλιές μπίζνες με τον ανθρωπισμό (ξενοδοχεία, Δήμοι, ΜΚΟ κτλ). Επιχειρώντας να δούμε την κάτοψη του μεταναστευτικού σχεδίου, συμπεραίνουμε για άλλη μια φορά ότι τα ελληνικά αφεντικά και οι πολιτικοί τους εκπρόσωποι, πουλώντας το προφίλ του «απροετοίμαστου και ανοχύρωτου κράτους», επιδεικνύουν άριστες ικανότητες οικονομικής οργάνωσης των συλλογικών τους συμφερόντων και διαλεχτές οργανωτικές δυνατότητες της εργασίας των μεταναστών. Γι' αυτό το τελευταίο θα γίνουμε πιο συγκεκριμένοι σε ένα επόμενο κείμενο.

1. Οι ενδιαφερόμενοι/οι μπορούν να ανατρέξουν στα κείμενα: «Πως χάνουμε το νόμπελ ειρήνης μέσα απ' τα χέρια μας», *antifa* #50 (Φεβρουάριος 2016)· «"Ανοιχτά" κέντρα κράτησης. Ακολουθα το χρέμα και θα καταλάβεις», *antifa* #46 (Μάιος 2015)· τη σειρά τεσσάρων κειμένων «Σύντομη ιστορία της χρηματοδότησης του ελληνικού κράτους για τη "διαχείριση" των μεταναστών εργατών», *antifa* #42 (Ιούλιος 2014) με εστίαση στις ΜΚΟ, τχ 41 (Μάιος 2014) με εστίαση στο ΚΕΕΛΠΝΟ, τχ 40 (Φεβρουάριος 2014) και τχ 39 (Δεκέμβριος 2013) με εστίαση στη χρηματοδότηση των στρατοπέδων κράτησης μεταναστών.

2. Το διπλό παιχνίδι της Άγκυρας με «εργαλείο» τους πρόσφυγες. Δώρα Αντωνίου, «Ο υβριδικός πόλεμος διάρκειας 2,5 ετών και ο κρίσιμος ρόλος του Φαخر. Αλτούν», *Καθημερινή*, 18/10/2022.

3. *Σχεδόν Αόρατοι: η Παρανομοποίηση της Εργασίας ως Κρατική Στρατηγική για τη Μετανάστευση*, *antifa scripta*, 2013 (β' έκδ.).

4. Τελείως ενδεικτικά ένα από τα πιο παλιά και ένα από τα πιο καινούργια σχετικά άρθρα: «Frontex και πράσινα άλογα», *antifa* #13 (Οκτώβριος 2009) και «Το λιμενικό, το άσυλο και κάτι λεφτά που είναι να έρθουν», *antifa* #77 (Οκτώβριος 2021).

5. «ΜΚΟ χωρίς το "Μ". Στοιχεία από την ιστορική καταγωγή τους και τις πολλαπλές υπηρεσίες που προσφέρουν στο σύγχρονο κράτος», *antifa* τχ 52 (7/2016). Προς επίρρωση των ισχυρισμών εκείνου του κειμένου ένα πρόσφατο δημοσίευμα στο *ΒΗΜΑ* γράφει ότι «Μπορεί να ονομάζονται μη κυβερνητικές οργανώσεις, αλλά αυτό δεν αποκλείει την κρατική ενίσχυσή τους. [...] Υπολογίζεται ότι σε παγκόσμιο επίπεδο το 40% των εσόδων των ΜΚΟ προέρχεται από κρατικές ενισχύσεις. Μια άλλη μορφή κρατικής ενίσχυσης είναι και η απαλλαγή των ΜΚΟ από τον ΦΠΑ για έσοδα...». Βλ. «Ψάχνοντας το νήμα για τις ΜΚΟ», *Το ΒΗΜΑ*, 11/12/2022, σ. 10.

6. Γιάννης Σουλιάτης, «Ο Τούρκος λιμενικός και ο ακτιβιστής – Κύκλωμα διακινήτων με Έλληνες συνδέσμους», *Καθημερινή*, 10/10/2022.

7. «Ψάχνοντας το νήμα για τις ΜΚΟ», *Το ΒΗΜΑ*, 11/12/2022, σ. 10.

8. Μαρία Κατσουνάκη, «Ανθρωπισμός η καλύτερη επένδυση», *Καθημερινή*, 17/12/2022.

9. Βλ. «Μεταναστευτική διαχείριση (για την αντιμετώπιση των σχεδόν αόρατων)», 151 τχ 20 (Απρίλιος 2020) και Martina Stevis-Gridneff, Patrick Kingsley, Haley Willis and Sarah Almkhatar, «We Are Like Animals': Inside Greece's Secret Site for Migrants», *The New York Times*, 10/3/2020· «Δύο νεκροί, μία αγνοούμενη και δεκάδες τραυματίες στον Έβρο», *ΕΦΣΥΝ*, 7/4/2020· Μιχάλης Κωσταράκος, «Τουρκικές υβριδικές επιχειρήσεις στα σύνορά μας: Η εισβολή έχει ήδη αρχίσει», *Καθημερινή*, 4/3/2020.

10. Για το «θέαμα των συνόρων» βλ. τα κείμενα «Φουρτούνες στο Αιγαίο; Χαρά οι καπετάνιοι», στο *antifa* #48 (Οκτώβριος 2015) και «Οι Τοπικές Κοινωνίες στις Επάλξεις. Έργα και ημέρες των νησιωτών κανιβάλων εν έτει 2016», *antifa* #58 (Δεκέμβριος 2017). Περί της απαράλλακτης μεταναστευτικής πολιτικής του ελληνικού κράτους από τα δεξιά και τα αριστερά στασιδία βλ. και «Το Διαρκές Μήνυμα. Πως η επάρατος δεξιά συνεχίζει τη "μεταναστευτική πολιτική" της αριστεράς και γιατί αυτό δεν πρέπει να φαίνεται», *antifa* #67 (Νοέμβριος 2019).

11. Μανώλης Κωστίδης, «Τουρκία – Μεταναστευτικό: Διαστρέβλωση των θλιβερών γεγονότων», *Καθημερινή*, 18/10/2022.

12. «Κοινή δήλωση Ελλάδας, Ιταλίας, Μάλτας και Κύπρου για το Μεταναστευτικό», *Καθημερινή*, 12/11/2022.

13. «Υπ. Μετανάστευσης Χρηματοδότηση τεσσάρων δήμων με 3 εκατ. ευρώ από το Ταμείο Αλληλεγγύης», *Ναυτεμπορική*, 21/9/2022.

14. Βλ. *Ο Ρατσισμός ως Υλικό Συμφέρον: Διδάγματα από την Πρόσφατη Προσφυγική Κρίση*, *antifa*, Ιανουάριος 2020. Ακόμη, οι ενδιαφερόμενοι/-ες μπορούν να συμβουλευτούν το «Ηλιος, Θάλασσα, Hotspots: η ελληνική μεταναστευτική πολιτική μετά τη συμφωνία ΕΕ-Τουρκίας», *antifa* #54 (Δεκέμβριος 2016) και το «Προς το παρόν είμαστε κατά στο να έρθουν μετανάστες». «Προσφυγική κρίση», ξενοδοχειακό κεφάλαιο και ντόπια αφεντικά», *Antifa* #68 (Δεκέμβριος 2019). Μια σειρά κειμένων στο περιοδικό ακόμη θέτει με διαφορετική γεωγραφική αφηγηρία (π.χ. την Κω ή τη Λέσβο) το ζήτημα της συνάρτησης των υλικών οφελών των ντόπιων ρατσιστών και της παρουσίας στρατοπέδων κράτησης μεταναστών στα ελληνικά νησιά. Ενδεικτικά: «Θα πέσουν πολλά λεφτά εδώ» (τχ 69, Μάρτιος 2020), «Δώστε λεφτά, αλλιώς θα χυθεί αίμα»: πολιτισμένες συμπεριφορές των τοπικών κοινοτήτων γύρω απ' τα hotspots (revisited)» (τχ 67, Νοέμβριος 2019), «Είναι δύσκολο να εξηγηθεί στην κοινή γνώμη...» (τχ 65, Μάιος 2019) και «Η περιπλοκότητα του "μεταναστευτικού ζητήματος" στην ασφαλέστερη χώρα του κόσμου. Συμπεράσματα, μέθοδοι, εφαρμογές, ΦΠΑ» (τχ 60, Ιούνιος 2018).

15. «Μεταναστευτικό: Η νέα δομή στη Λέσβο στο επίκεντρο», *Καθημερινή*, 7/4/2021.

16. «Χίος: Μειώνονται και άλλοι οι διαμένοντες στο ΚΥΤ της ΒΙΑΛ», www.xiakoslaos.gr, 5/10/2022.

17. «Εργαζόμενοι στο ΚΥΤ ΒΙΑΛ Χίου: Ζητούν να παραμείνει ανοικτό μέχρι να υπάρξει νέο», www.xiakoslaos.gr, 12/5/2022.

18. «Μητσοτάκης σε Σχινόα: Κουβέντες «του αέρα» τα περί επαναδιαπραγμάτευσης του Ταμείου Ανάκαμψης», *Καθημερινή*, 24/11/2022.

19. Παρ' όλα αυτά, και στους υπόλοιπους «πυλώνες ανάπτυξης» η εργασία μεταναστών είναι αοράτως ορατή, π.χ. στο «εξοικονομώ για νοικοκυριά, επιχειρήσεις και δημόσιο» δηλαδή χρήματα για οικοδομή-κατασκευές, ή στο «Υποδομές 5G, οπτικές ίνες» κτλ, δηλαδή χρήματα για κατασκευές-έργα-σκάψιμο μέσω αναθέσεων σε συνεργεία εταιρειών.

20. Μακροπρόθεσμος προϋπολογισμός της ΕΕ για την περίοδο 2021-2027 και δέσμη μέτρων για την ανάκαμψη, Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/the-eu-budget/long-term-eu-budget-2021-2027/>

21. Greece's recovery and resilience plan, https://commission.europa.eu/business-economy-euro/economic-recovery/recovery-and-resilience-facility/greeces-recovery-and-resilience-plan_en

